

Memo bestuurlijke deelname Standaardisatieraad

Voor: Standaardisatieraad
Van: Bureau Edustandaard
Datum: 24-3-2022

1. Aanleiding (CONCEPT)

Het belang van ICT-standaarden en -architectuur in alle sectoren van het onderwijs toegenomen. Dit zien we terug in de diverse onderwijsketens en de toegenomen aandacht voor onderwerpen zoals informatiebeveiliging en privacy, toegang en distributie en de uitwisseling van data. Edustandaard is mede door deze ontwikkelingen in een volgende fase beland. Ict staat hoger op de agenda van bestuurders dan voorheen. Het onderwijs kan niet meer zonder ict en de continuïteit van het onderwijs is afhankelijk van de interoperabiliteit van systemen en een efficiënte en effectieve uitwisseling van gegevens. Standaarden en architectuur zijn cruciaal om risico's het hoofd te bieden maar ook om kansen op innovatie in het onderwijs mogelijk te maken. Dit vraagt om directe betrokkenheid en besluitvorming, juist in de Standaardisatieraad om de kwaliteit van besluitvorming en de implementatie van afspraken te borgen.

Onderwijsinstellingen streven naar het verbeteren van de onderwijskwaliteit en maken hierbij steeds meer gebruik van informatiesystemen in hun primaire en secundaire proces. Onderwijsambities zoals flexibilisering, doorlopende leerlijnen en veilige uitwisseling van gegevens vereisen samenwerking en duidelijke afspraken om een veilige interoperabiliteit tussen systemen en organisaties mogelijk te maken. Steeds vaker is er sprake van cyberaanvallen die de continuïteit van het onderwijs bedreigen. Als gevolg van datalekken en onzorgvuldige beveiliging van systemen is de bestuurlijke aandacht voor informatiebeveiliging en privacy van leerlinggegevens toegenomen. Maar ook de invloed van techreuzen, de platformisering, het gebruik van data en de ontwikkelingen in het marktaanbod maken het noodzakelijk dat er op bestuurlijk niveau meer gestuurd wordt op de kwaliteit van de gemeenschappelijke informatievoorziening, waarbij alle stakeholders betrokken zijn zowel vanuit publiek als privaat.

Door een goede inrichting en gebruik van technologie liggen er ook veel kansen. Door op de juiste manier gegevens beschikbaar te maken (die vroeger 'vast zaten' in applicaties), kan het onderwijs daarvan profiteren. Dit kan leiden tot efficiënter en kosteneffectiever onderwijs. Met de juiste digitale ondersteuning in het onderwijs kunnen persoonlijke leerwegen en flexibilisering mogelijk worden gemaakt.

2. Bestuurlijke verantwoordelijkheid

Deze ontwikkelingen vragen om bestuurlijke visie en daadkracht. Ict-dossiers zijn te complex om aan individuele tafels op de werkvloer op te lossen. Deze vereisen verstandige, kwalitatief goede besluitvorming. Schoolbesturen kunnen ter verantwoording worden geroepen bij het ontbreken van adequaat en effectief ICT-beleid. Daar waar individuele onderwijsinstellingen geen vuist kunnen maken, is het van belang om sectoraal en landelijk formeel-bestuurlijke regie op ict te organiseren. Het kwaliteitskader van Edustandaard helpt om sturing te geven aan goede besluitvorming. De Standaardisatieraad van Edustandaard is één van de tafels waar dat al gebeurt op het gebied van standaardisatie.

2.1. Edustandaard

Binnen Edustandaard werken publieke en private partijen in het onderwijs samen. Die samenwerking krijgt gestalte in werkgroepen, in de Architectuurraad en in de Standaardisatieraad. Bureau Edustandaard biedt ondersteuning, coördineert de processen en geeft adviezen.

Bij Edustandaard zijn afspraken en architecturen in beheer. In de verschillende werkgroepen zitten inhoudelijke en technische experts, gebruikers en implementeurs. Zij toetsen de inhoudelijke en technische juistheid en praktische toepasbaarheid van een standaard. Architecten van alle brancheorganisaties in het onderwijsveld zijn in de Architectuurraad vertegenwoordigd en daarmee zijn de deelnemers vastgesteld. De Standaardisatieraad bewaakt de samenhang van de standaarden nationaal en internationaal, beheert de ROSA en bewaakt de samenhang met andere referentiearchitecturen.

De Standaardisatieraad beheert standaarden en formaliseert wijzigingen hierop. De raad bestaat uit bestuurders van publieke en brancheorganisaties in het onderwijs en op basis daarvan is het profiel van de deelnemers vastgesteld. De raad heeft een belangrijke rol in het erkennen en adopteren van de standaarden in het veld en voert regie op relevante ontwikkelingen.

2.2. De rol van Edustandaard

Edustandaard vervult een belangrijke voorwaarde voor interoperabiliteit in de onderwijsketen door het uitvoeren van gemeenschappelijk beheer en onderhoud van architectuur en standaarden voor het onderwijs. Edustandaard stimuleert het werken onder architectuur en het gebruik van standaarden door kennisdisseminatie en ondersteuning van instellingen en leveranciers.

Waar in de verschillende toepassingsdomeinen en sectoren eigen oplossingen worden ontwikkeld, kan Edustandaard de kwaliteit hiervan toetsen en verbeteren vanuit het gemeenschappelijk perspectief over alle ketens en sectoren heen. Duurzame oplossingen vanuit het sectoroverstijgende perspectief zijn in ieders belang. Tevens ondersteunt dit een goede informatiepositie van alle ketenpartijen.

De ROSA keten referentiearchitectuur is het vertrekpunt. De ROSA vormt voor de landelijke ict-infrastructuur in het onderwijs een referentiepunt / kapstok voor sectorale architectuur en de inrichting van processen. De Standaardisatieraad vormt het orgaan dat de ROSA hoedt en bewaakt de kwaliteit van de ontwikkeling, beheer en implementatie van standaarden en architectuur. Besluitvorming in de Standaardisatieraad heeft daarmee directe impact op de inrichting en toepassing van technologie in het onderwijs.

3. Bestuurlijke vertegenwoordiging Standaardisatieraad

De toepassing van architectuur en standaarden in het onderwijs gaat echter niet vanzelf. Onderwijsinstellingen en leveranciers kiezen nog te vaak voor zelfbedachte een-op-een-oplossingen die onvoldoende aansluiten bij de voor de keten beschikbare afspraken en geldende standaarden. Hier ligt een bestuurlijke verantwoordelijkheid om tot publiek-private afspraken rond standaardisatie en architectuur te komen en er vervolgens op toe te zien dat deze daadwerkelijk worden geïmplementeerd en nageleefd. Dit vraagt om bestuurlijke besluitvorming en samenwerking op sectoraal en landelijk niveau.

Bestuurlijke vertegenwoordiging in de Standaardisatieraad is hierdoor noodzakelijk om ervoor te zorgen dat afspraken worden toegepast binnen de onderwijsketens. Hiertoe is een profiel opgesteld voor deelname in de Standaardisatieraad.

De leden van de Standaardisatieraad dragen binnen hun branche/sector bestuurlijke verantwoordelijkheid en verbinden zich aan de hierna volgende taakstelling:

- Regievoering op de ontwikkeling van standaarden vanuit een duidelijke visie, doelstelling en gerichte architectuur (ROSA);
- Bestuurlijke borging dat landelijke standaarden op een passende manier beschikbaar komen in het onderwijs. In de Standaardisatieraad worden afspraken vastgesteld waaraan sector- en brancheorganisaties zich committeren.
- Maakt afspraken over de implementatie richting achterban en bestuurlijke counterparts ter vergroting van draagvlak en adoptie.
- Bestuurlijk mandaat om mede te beslissen over het vaststellen van (nieuwe versies van) standaarden binnen het onderwijs op basis van het advies uit de architectuurraad
- Bestuurlijke 'linkin pin' die kwesties mbt. architectuur agendeert op bestuurlijke tafels in de achterban
- Elk lid borgt dat de ontwikkelingen in zijn onderwijsketens in lijn zijn met het kwaliteitsframework van de ROSA, door deze tijdig te agenderen in de Standaardisatieraad en de hiervoor ingerichte processen

edustandaard

(bijv. via de ROSA-scan, werkgroepen of inhoudelijke adviesfunctie van de Architectuurraad) in gang te zetten.

- Bevordert het gebruik en de implementatie van standaarden binnen zijn/haar achterban
- Is beschikbaar voor een langere periode van minimaal 2 jaar om zodoende de context zich eigen te maken en impact te maken binnen de achterban
- Leden kunnen zich tijdens de vergadering doen vergezellen van een stafflid uit hun organisatie dat qq. beschikbaar is voor voldoende directe ondersteuning